

Stručni rad

NOVI PRISTUPI KOD MLAĐIH UČENIKA

Maja Obrenović Ovčar

OŠ Frana Roša, Cesta na Dobrovo 114, 3000 Celje

Sažetak

Svaki je učitelj svjestan da je motivacija važna za uspješno učenje. Tjelesne aktivnosti pozitivno utječu na socijalnu, zdravstvenu i emocionalnu sferu aktivnosti pojedinca. Snažno utječe na učenje jer potiče proces učenja i procese razmišljanja. Djeca trebaju puno pokreta i potreba za tim im je prirodna. Tijekom lekcija tjelesne aktivnosti mogu se koristiti kao sredstvo za obradu novog gradiva za učenje ili za objedinjavanje već stečenog znanja. Budući da je djetetova potreba za kretanjem prirodna, kretanje u školi često se može koristiti kao spontan i nenametljiv način stjecanja novih sadržaja učenja. Dijete će takvo znanje lakše usvojiti, shvatit će da je učenje pokretom uspješnije od učenja u klasičnoj školskoj situaciji. Djeca su motiviranija za predmet i više pažnje posvećuju sadržaju.

Ključne riječi: igra, motivacija, učenje, kreativni pokret.

1. Uvod

Pokret je osnovna ljudska potreba koja nam omogućuje preživljavanje, upoznavanje okoline i održavanje kontakta s njom. Kroz kretanje, djeca istražuju i upoznaju svijet, uče i razvijaju svoje motoričke sposobnosti. Pokret ima mnogo pozitivnih učinaka na različita područja ljudske aktivnosti - fizička, kognitivna, socijalna i emocionalna područja. Tjelovježba jača naše zdravlje, jer dovoljna tjelesna aktivnost utječe na tjelesno i mentalno zdravlje. Uključujući tjelesne aktivnosti u svoj život, utjecati ćemo i na psihosocijalno područje, jer kretanje omogućuje opuštanje tijela i smanjenje napetosti, kao i povećanje ukupne ljudske produktivnosti [1].

2. Središnji dio

Pokreti ili aktivnosti kretanja također se mogu koristiti tijekom nastave kao sredstvo za bavljenje nastavnim materijalom i učenjem. Kroz igre pokreta dijete može naučiti kvantitativne prikaze, računske radnje, vremensku i prostornu orijentaciju, pokretom se može ilustrirati temu (npr. Prikazati prirodne pojave, uprizoriti bajku) i motoričkim aktivnostima potaknuti razvoj vještina opismenjavanja. U ranom učenju, pokret omogućuje djetetu kontakt s konkretnim pojavama, što je temelj za kasniju apstrakciju. Ovako stečena znanja bit će jača, jer su povezana s kretanjem i ugodnim stjecanjem novih znanja [10].

Materijal za učenje koji sadrži elemente pokreta, vremena, oblika i prostora može se riješiti u učionici pomoću pokreta i pokreta. Pokret također može ilustrirati bilo koji nastavni materijal koji se može inscenirati. Tvar iz znanosti posebno je pogodna za inscenaciju s pokretom. Kroz kretanje možemo ilustrirati promjene u prirodi (npr. Promjena godišnjeg doba, vremena, rast biljaka, kretanje životinja) i naučiti o karakteristikama ljudskog tijela. Također možemo ilustrirati teme iz društvenih znanosti - suosjećamo sa životom nekada i danas i jačamo društvene odnose (igre spoznaje, pozdravi) i matematiku, gdje prikazujemo i izvodimo brojeve, aritmetičke operacije, geometrijske oblike, krivulje i ravne crte s tijela ili dijela tijela., zatvorene i ne-zatvorene linije, ilustriramo simetriju, mjerne jedinice, klasificiramo. Aktivnosti učenja možemo koristiti i za obradu gradiva za učenje koje omogućava mogućnost kreativne interpretacije. Kroz pokret možemo učenicima približiti teme iz povijesti i povijesnih događaja, ilustrirati poeziju i razne narative. Kroz pokret možemo potaknuti učenike na pisanje zamišljenih spisa. Učenici bi prvo trebali inscenirati svoju priču, što će im pomoći da kasnije ispričaju priču, jer će opisi biti detaljniji jer će već imati fizičko iskustvo izmišljene priče. Proces razmjene pokreta i pisanja ili. govor može obogatiti rječnik i dopustiti da jezik oživi [3],[4].

U nastavi se možemo koristiti didaktičkim igrama pokreta, kroz koje konsolidiramo odabrane sadržaje. Poznajemo različite vrste pokreta u kojima djeca treniraju svoje motoričke sposobnosti i razvijaju druga područja u skladu s odabranim ciljevima. Igre pokreta mogu se podijeliti na pojedinačne igre i grupne igre ili igre u parovima.

Kavčič [4] navodi sljedeće setove igara pokreta za učenje matematike. Prvi set igara su igre pokreta s uputama. To su zabavne dječje igre kojima su pravila prilagođena i

stavljena u matematički okvir. Drugi sklop igara su plesno-ritmičke igre s glazbom, gdje prevladava slobodno kretanje ili kretanje prema određenim obrascima, a tome dodajemo i matematičke probleme koje djeca rješavaju tijekom plesa ili pauze između dva ciklusa. Autor također spominje aritmetičke igre pokreta, gdje se igre odvijaju numeričkim redoslijedom, koji crtamo na zemlji. Spomenute igre pokreta mogu se prilagoditi i za druge predmete, na pr. Slovenski, učenje o okolišu, učenje stranog jezika.

Jedan od čimbenika koji utječe na uspjeh u učenju je također motivacija. Motivacija učenika može značajno utjecati na njegovo postignuće. Međutim, ako ne postoji odgovarajuća motivacija, čak ni izvrsne sposobnosti ne pomažu. Zbog toga podučavanje pokretom može pridonijeti uspješnijem učenju, jer je kretanje djeci prirodno i motivirajuće djeluje na njih. Ako učenici nisu motivirani, manje će aktivno sudjelovati u aktivnostima, a time i manje učiti. Često je potrebno pobuditi zanimanje učenika, jer će oni biti samo motivirani da sudjeluju, slušaju, postavljaju pitanja, razmišljaju o aktivnostima i nauče nešto novo. Naravno, prilikom planiranja aktivnosti učitelj mora uzeti u obzir i dob djece, razlike između njih i njihovo predznanje. Svaki odgajatelj motivira djecu na svoj način. To može učiniti uz pomoć lutaka, didaktičkih igara, zagonetki, slikovnica, torbi iznenađenja, s raznim web stranicama itd. Posebna vrsta igara su didaktičke igre. To su igre s pravilima koje razvijaju dječje mentalne funkcije i sposobnosti. Njima potičemo djecu da pažljivo promatraju, uspoređuju, broje, prepoznaju sličnosti i razlike u boji, veličini, obliku ... Dijete razvija i učvršćuje motoričke sposobnosti, osjetila, govor, mentalne sposobnosti, kreativnost, maštu, iskustvo i znanje. vršnjaci i također on sam. Naravno, dijete sve te osobine stječe normalnom igrom. Razlika je u tome što didaktičkim igrama želimo ispuniti određeni cilj koji smo prethodno postavili. Osim ciljeva, didaktičke igre sastoje se i od sadržaja, pravila i tijeka igre. Sadržaj uključuje upoznavanje djeteta s igrom i zadacima, a pravila su kratka, precizna i prilagođena djetetovim mogućnostima. Tijek igara mora biti privlačan djeci i motivirati ih da nastave raditi. Primjeri didaktičkih igara su domine, parovi, Crni Petar, godine-godine, labirinti, Čovjek se ne ljuti, križaljke, rebusi, zagonetke, kockice, pantomime, tihi telefon itd. [8].

Svaka igračka potiče učenje. Naime, o djeci ovisi hoće li određeni predmet koristiti kao igračku koju koriste u svojoj slobodnoj igri ili kao alat za razvijanje vještina i učenja, na pr. matematički pojmovi. Međutim, moramo biti oprezni, jer su visoko strukturirane didaktičke igre posebno dizajnirane, dijete može zadatak riješiti na specifičan način, pa tako i ograničavaju i inhibiraju djetetovu igru. Međutim, prilikom odabira didaktičkih igara, učitelji moraju biti oprezni da ih ne učine nezanimljivima; to se može dogoditi ako su prezahtjevni ili prelaki. Moraju zaustaviti igru u pravo vrijeme prije nego što se djeca umore ili umore. Stečeno znanje u didaktičkim igrama je dugoročno, jer djeca doživljavaju temu. Dobra didaktička igra u potpunosti preuzima dijete i uključuje sva njegova osjetila. Omogućuje mu testiranje na vlastitoj koži dok izaziva dijete i čini ga pažljivijim, a pojedinac ima osjećaj kontrole nad okolinom. Učenje kroz didaktičke igre stoga je zanimljivije i učinkovitije [7].

3. Zaključak

Nastavnicima je teško izaći iz okvira koje smo stekli tijekom svog obrazovanja. Ipak, pristupi i načini rada s djecom mijenjaju se tijekom godina i važno je da smo otvoreni za takve promjene. Vrlo je teško promijeniti način rada, jer to znamo i u tome smo dobri, iako bi drugačiji način rada mogao biti bolji. Nove stvari su nam nepoznate, pa je važno da smo dobro informirani o novim pristupima i načinima rada. Odgajatelji ne smiju zaboraviti da su djetetova primarna potreba kretanje i igra. Kroz igru i kretanje djeca upoznaju svijet oko sebe i uče. Dijete se najbolje sjeća stvari kad je u pokretu, jer različiti znanstvenici kažu da kretanje pozitivno utječe na rad mozga. U svom razredu pokušavam stvoriti fizičku atmosferu što je više puta dnevno moguće, bilo da učvrstim gradivo ili da upoznam novi materijal za učenje. Sam pogled na loptu koju držim u ruci stvara osmijeh na licima učenika jer znaju da je vrijeme za kreativan pokret. Uz takav odgoj i obrazovanje, dijete se bolje sjeća stvari, jer je bilo aktivno i u tijelu i umu.

4. Literatura

- [1.] Dolenc, P. (2015). Telesna samopodoba in gibalna/športna aktivnost mladostnikov. Koper: Univerzitetna založba Annales.
- [2.] Ellen Winner (2005). Nadarjeni otroci, miti in resničnost.
- [3.] Geršak, V. (2006). Plesno-gibalna ustvarjalnost. V *Otrok v svetu glasbe, plesa in lutk* (str. 53–93). Koper: Univerza na primorskem Pedagoška fakulteta.
- [4.] Kavčič Andrejka, R. (2005). Učenje z gibanjem pri matematiki : priročnik gibalnih aktivnosti za učenje in poučevanje matematike v 2. razredu devetletke. Ljubljana: Društvo Bravo.
- [5.] Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, 15. 5. 2006.
- [6.] http://www.zrss.si/pdf/SSD_nadarjeni%20koncept.pdf
- [7.] Mrak Merhar, I., Umek, L., Jemec, J. in Repnik, P. (2013). Didaktične igre in druge dinamične metode. Ljubljana: Salve.
- [8.] Senica, M. (2009). Če otrok živi. V M. Kašnik-Janet (ur.), *Da sije sonce: didaktične igre za razvoj otrokovih kompetenc na področju preprečevanja zasvojenosti* (str. 13–16). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo
- [9.] Žagar, D. (2012). Drugačni učenci.
- [10.] Živec, S. (2015). Z gibanjem do pred opismenjevanja. V M. Željeznov Seničar (ur.), *Gibanje in predšolski otrok: zbornik / VIII. mednarodna strokovna konferenca vzgojiteljev v vrtcih 2015*. Ljubljana: MiB.